

Бх. 1496

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

вул. І. Франка, 19, м. Київ, 01601
телефон 235-23-78, факс 235-32-57
E-mail: info@mincult.gov.ua

№ _____
На № 14.11.2016 1825/18/10-16

04-22/03-520(258539) від 31.10.2016

Комітет Верховної Ради України з питань культури і духовності

вул. Грушевського, 5,
м. Київ, 01008

Щодо законопроекту (реєстр. № 5309)

Міністерство культури України відповідно до листа Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності від 31.10.2016 № 04-22/03-520 (258539) опрацювало проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» щодо назви релігійних організацій (об'єднань), які входять до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої знаходиться за межами України в державі, яка законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України» (реєстр. № 5309) та надає висновок до вищезазначеного законопроекту.

Додаток: на 3 арк.

Заступник Міністра –
керівник апарату

Р. В. Карандєєв

Апарат
Верховної Ради України
21.11.2016 14:48
БХ. № 278248

**Висновок до проекту Закону України
«Про внесення змін до Закону України «Про свободу совісті та релігійні
організації» щодо назви релігійних організацій (об'єднань), які входять
до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний
центр (управління) якої знаходиться за межами України в державі, яка
законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України
та/або тимчасово окупувала частину території України»
(реєстр. № 5309)**

Метою розробки законопроекту «Про внесення змін до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» щодо назви релігійних організацій (об'єднань), які входять до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої знаходиться за межами України в державі, яка законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України» (реєстр. № 5309) (далі – законопроект № 5309) визначено забезпечення державної безпеки та суверенітету України, а також забезпечення суспільства повною та достовірною інформацією.

Завданнями законопроекту № 5309 є забезпечення відповідності назв релігійних організацій, які входять до структури релігійної організації, керівні центри яких знаходяться за межами України в державі, яка за законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України, статутам таких організацій.

Актуальність законопроекту зумовлена домінантними настроями серед громадськості, які, в свою чергу, є похідними від суспільно-політичних процесів, які відбуваються в Україні, починаючи з лютого 2014 року. Маємо на увазі, що зовнішнім агресором було тимчасово анексовано Автономну Республіку Крим та розпочато військові дії в Донецькій та Луганській областях.

На окупованих територіях руками підконтрольних Росії структур здійснюється цілеспрямована політика руйнування демократичних і правових засад діяльності церков і релігійних організацій, в першу чергу шляхом протиставлення одних церков та релігійних організацій іншим. Про це свідчить демонстративна підтримка з боку сепаратистів і терористів Російської православної церкви і її частини – Української православної церкви. Така підтримка, серед іншого, має свій вияв в оголошенні «Русского Православия» офіційною релігією на територіях т.зв «ДНР» і «ЛНР». У такий спосіб ці терористичні організації визнають роль пропагованої керівництвом РПЦ концепції «Русского мира», яка відіграє функцію провідної духовно-світоглядної ідеології цих організацій, що в свою чергу свідчить про місце багатьох представників цієї церкви у підготовці і здійсненні агресії проти України.

Підкреслимо, що такі дії мають далекосяжні цілі і наслідки не лише на тимчасово окупованих територіях, а й в Україні в цілому. Позиція Російської православної церкви і, відповідно, Української православної церкви, які

відмовляються визнати і засудити факт російської агресії, болісно сприймається українською спільнотою, а також значною частиною їх віруючих і священників зокрема.

На жаль, замість пошуку шляхів вирішення проблеми деякі церковні кола стають на шлях залякування громад і маніпуляцій в інформаційному просторі, у чому їм охоче допомагають такі випробувані інструменти гібридної війни, як російські медіа. Російська Федерація розгорнула цілеспрямовану пропагандистську кампанію проти України, яку намагається звинуватити у порушенні прав релігійних організацій, у такий спосіб використовуючи релігійний фактор як спосіб маніпулювання на міжнародному рівні.

Через провокування нових ліній напруги всередині України відбувається дестабілізація тривалого мирного і стабільного розвитку релігійного середовища, фальсифікація інформації в ЗМІ, чиняться спроби змінити світову громадську думку на користь країни-агресора.

Підсумовуючи вищезазначене, видається логічним та доцільним на законодавчому рівні забезпечити відповідність зазначеним у статутах (положеннях) назв тих релігійних організацій (об'єднань), які входять до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої знаходиться за межами України в державі, яка законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України.

Пунктом другим розділу II «Перехідні та прикінцеві положення» законопроекту № 5309 пропонується:

«Протягом одного місяця з дати набуття чинності цього Закону або набуття чинності Закону, яким іноземна держава визнається такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України (якщо такий Закон набув чинності пізніше цього Закону), центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері релігії, проводить релігієзнавчу експертизу зареєстрованих статутів релігійних організацій (об'єднань) для встановлення обставин, передбачених частинами 7 і 8 статті 12 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» (Відомості Верховної Ради України 1991 р., № 25, ст. 283)».

Пунктом 4 частини першої статті 30 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» визначено, що центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері релігії, *забезпечує* проведення державної політики щодо релігій і церкви шляхом забезпечення релігієзнавчої експертизи за участю представників релігійних організацій та відповідних спеціалістів.

Так само, відповідно до підпункту 93 пункту 4 Положення про Міністерство культури України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 № 495, *Мінкультури* відповідно до покладених на нього завдань *забезпечує* проведення релігієзнавчої

експертизи за участю представників релігійних організацій та відповідних спеціалістів.

Проведення ж самої релігієзнавчої експертизи не входить до повноважень Міністерства культури України.

Отже, Міністерство культури України не може виступати безпосереднім *суб'єктом проведення* релігієзнавчої експертизи.

Слід зазначити, що на сьогодні чинним законодавством не визначено підстави, конкретний порядок проведення релігієзнавчої експертизи, не окреслено коло осіб, повноважних на безпосереднє проведення експертизи, нормативно не закріплено форму експертного висновку.

Підсумовуючи викладене, зазначаємо, що релігієзнавча експертиза може проводитися незалежними експертами, кваліфікація яких відповідає встановленим вимогам.

Представники Міністерства культури України, які мають відповідний фаховий досвід (за згодою, на безоплатній основі), можуть бути залучені до забезпечення релігієзнавчої експертизи із врахуванням статті 19 Конституції України, якою визначено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Підсумовуючи, зазначаємо, що є необхідність врегулювання на законодавчому рівні таких питань, які стосуються проведення релігієзнавчої експертизи: вимоги до експертів, процедура залучення експертів, процедура проведення експертизи та повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері релігії, щодо затвердження форми висновку експертизи.

Таким чином, Міністерство культури України підтримує законопроект № 5309, але наголошує на необхідності його доопрацювання з урахуванням висловлених пропозицій.